

LA RESTRICCIÓ DELS SINTAGMES NOMINALS ESCARITS EN ELS VERBS PSICOLÒGICS DEL CATALÀ*

THE CONSTRAINT ON BARE NOUN PHRASES IN CATALAN PSYCHOLOGICAL VERBS

CARLES ROYO
Universitat Rovira i Virgili
Departament de Filologia Catalana
Av. Catalunya, 35, 43002 Tarragona
Tf. 977 55 81 40
carles.royo@urv.cat
ORCID ID 0000-0003-3071-0145

Resum

En català, la majoria de verbs admeten els sintagmes nominals escarits o sense determinant en posició postverbal. Tanmateix, les oracions amb verbs psicològics emotius habitualment no els accepten (**Odio pastanagues*; **Sorprenenc nens*; **M'agraden trens*). Sense referir-se específicament als verbs psicològics, aquesta restricció s'ha explicat des d'aproximacions sintàctiques per la posició estructural del sintagma, com a especificador d'un nucli funcional. En aquest treball proposo que en el cas dels verbs psicològics també es tracta d'una restricció informativa i semàntica. Des del punt de vista de l'estructura informativa, la dificultat dels sintagmes nominals escarits per actuar com un tema informatiu explica aquesta restricció, ja que l'oració amb aquests predicats es resisteix a acceptar sintagmes de referència inespecífica que actuin com a rema oracional: són sintagmes de natura temàtica encara que ocupin la posició postverbal. Des del punt de vista semàntic, la restricció es pot explicar per les condicions semàntiques que aquests predicats imposen sobre la no-inespecificitat de l'argument postverbal, en una oració amb un cert grau de no-inespecificitat de l'experiència psicològica que afecta l'experimentador. La restricció es pot relaxar en la mesura que la predicació denotada pel verb psicològic passi a ser més externa en determinats contextos, sense que expressi l'afectació d'un experimentador (**La Tona adorava nens vs. Els romans adoraven estàtues*); d'altra banda, un verb no psicològic que prengui una semàntica psicològica, amb afectació d'un experimentador per expansió metafòrica del significat, pot adquirir aquesta restricció (*El franc tirador va ferir vianants vs. *El professor va ferir alumnes [ferir 'ofendre']*).

* Aquest treball s'ha beneficiat d'un ajut del projecte de recerca FFI2016-80142-P (Ministerio de Ciencia e Innovación).

Paraules clau

català, inespecificitat, estructura informativa, restricció, sintagma nominal escarrit, verb psicològic

Abstract

*In Catalan, most verbs accept noun phrases that are bare or have no determiner in the post-verbal position. However, sentences with emotional psychological verbs do not usually accept them (*Odio pastanagues ‘I hate carrots’; *Sorprenc nens ‘I surprise children’; *M’agraden trens ‘I like trains’). Without specifically referring to psychological verbs, syntactic approaches have explained this constraint as resulting from the structural position of the phrase as a specifier of a functional head. In this paper, I propose that in the case of psychological verbs it is also an informative and a semantic constraint. From the standpoint of the informative structure, the difficulty of bare noun phrases acting as a topic explains this constraint, as sentences with these predicates can barely accept phrases with nonspecific references acting as a focus: they are topic phrases even though they occupy the post-verbal position. From the semantic standpoint, the constraint can be explained by the semantic conditions that these predicates impose on the non-unspecificity of the post-verbal argument in sentences with a certain degree of non-unspecificity in the psychological experience that affects the experiencer. The constraint can be relaxed insofar as the predication denoted by the psychological verb becomes more external in certain contexts, without affecting an experiencer (*La Tona adorava nens ‘Tona adored children’ vs. Els romans adoraven estàtues ‘Romans adored statues’); on the other hand, a non-psychological verb that takes on psychological semantics affecting an experiencer via a metaphorical extension of meaning can acquire the constraint (El franc tirador va ferir vianants ‘The sniper wounded pedestrians’ vs. *El professor va ferir alumnes ‘The teacher hurt students’ [ferir ‘hurt, offend’]).*

Key Words

Catalan, unspecificity, informative structure, constraint, bare noun phrase, psychological verb

1. INTRODUCCIÓ¹

En català, a diferència d'altres llengües com l'anglès, els sintagmes nominals escarits (SNe) —sense determinant— no són possibles en posició preverbal (**Limones són àcides*). En canvi, la majoria de predicats verbals admeten aquests sintagmes en posició postverbal, tant amb funció d'objecte (*Els nens escriuen poemes*; *Els nens trenquen vidres*) com de subjecte en determinades estructures inacusatives (*Cauen gotes*; *Falten diners*). En aquest context, és significatiu el comportament d'un grup de predicats verbals: habitualment, els verbs psicològics emotius del català participen en oracions que no admeten SNe en posició postverbal, siguin sintagmes plurals (de noms comptables) o noms de massa.² Tenint en compte la classificació clàssica de BELLETTI & RIZZI (1988) d'aquests predicats en tres grups verbals, a (1) es pot comprovar aquesta restricció en oracions de verbs amb un subjecte experimentador (SubjExp),³ amb un experimentador acusatiu (AcExp) i amb un experimentador datiu (DatExp). És un efecte d'inespecificitat (cf. RIGAU 1988) que no té en compte el cas o la funció sintàctica de l'argument en posició postverbal en les oracions d'aquest grup de predicats; sempre es presenta als exemples d'(1) independentment de la caracterització sintàctica de cada oració.

- (1) a. L'Arnau odia {*(les) faves / *(la) xocolata}. [SubjExp]
 b. Les faves del segon plat sorprenen {*(els) nens / *(la) concurrència}. / A l'Arnau el {sorprenen *(les) faves del segon plat / sorprèn *(el) brou del primer plat}. [AcExp]
 c. A l'Arnau li {desagraden *(les) faves / desagrada *(la) xocolata}. [DatExp]

1. Agraïxo a Jordi Ginebra, Jaume Mateu, Lluís Payrató, Manuel Pérez Saldanya i als diferents avaluadors de l'article les observacions que han fet sobre el contingut del text. Qualsevol error o inexactitud que pugui contenir és responsabilitat meua.

2. Per a la restricció en l'espanyol, vegeu BOSQUE (1996) i referències que s'hi citen. Per a la restricció dels sintagmes nominals escarits singulars que no són noms de massa (*L'Arnau porta barret*; *L'Arnau té cotxe*), vegeu ESPINAL (2010), ESPINAL & MATEU (2011) i ESPINAL & McNALLY (2011).

3. Alguns verbs psicològics amb subjecte experimentador admeten SNe postverbals: *L'Arnau pateix {migranya/migranyes}*, *L'Arnau a llucina mandonguilles* (cf. l'entrada *a llucinar* del DUVIC i del DCC). Formen un grup de predicats diferent del grup dels verbs SubjExp (cf. ROYO 2017: 76-79).

Segons PUJALTE (2015: 131-132), els verbs AcExp amb interpretació esdevenimental de l'espanyol permeten que l'argument no experimentador sigui un SNe en posició postverbal: *Anoche, a Juan lo asustaron estudiantes borrachos; Ayer, a Valentina la alegraron imágenes brillantes*. LACA (1996: 263 (57b)) mostra que hi ha oracions amb verbs AcExp que admeten un argument experimentador que sigui un SNe: *La vieja asustaba [niños/a los niños] por el puro placer de verlos gritar*. En totes aquestes oracions el SNe no està format per un substantiu aïllat, sinó que està acompanyat d'un complement del nom o hi ha un adjunt oracional, contextos que faciliten l'acceptabilitat dels SNe, de manera similar a l'augment de les possibilitats d'aparició de SNe subjectes postverbals quan «contenen complements especificatius [...] o si apareixen coordinats» (BRUCART 2008: 1455). De fet, Laca recull l'exemple que acabo d'indicar en contrast amb un altre exemple agramatical amb un substantiu aïllat SNe: *Como se parecía a una bruja, la vieja asustaba [*niños/a los niños]* (LACA 1996: 263 (57a)). Tot i que Laca atribueix aquest contrast amb subjectes animats al que anomena interpretació agentiva d'hàbit (57b) i no agentiva de disposició (57a), és significatiu que una oració amb un substantiu aïllat SNe (*La vieja asustaba niños*) no soni del tot natural.⁴

Aquesta restricció permet destriar els verbs psicològics *emotius* d'altres predicats amb contingut semàntic psicològic.⁵ Hi ha predicats amb una estructura oracional amb datiu que sembla similar a la dels DatExp (2a), però se'n diferencien perquè admeten SNe postverbals:

4. Una explicació de l'observació de Laca pot ser la possibilitat que alguns parlants acceptin oracions de verbs AcExp amb un experimentador SNe si el verb pot expressar l'activitat d'un agent com una acció externa sense un efecte segur (a), a diferència de verbs amb semàntica més lligada al seu efecte en l'experimentador (b), fet que també s'esdevé amb verbs causatius de canvi d'estat físic amb semàntica psicològica metafòrica (c).

a. ?La bruixa {emprenya/espanta/molesta} nens, però els nens se'n riuen.

b. *La bruixa {desanima/espaventa/horroritza} nens, però els nens se'n riuen.

c. *La bruixa {amarga/enfonsa/fereix} nens, però els nens se'n riuen. [semàntica psicològica]

5. De vegades, dins una relació de predicats psicològics *emotius* s'hi inclouen verbs amb contingut semàntic psicològic però que pertanyen a altres grups verbals diferents dels verbs *emotius*: vegeu, per exemple, GINEBRA & MONTSERRAT (2002: 44) i SOLÀ (2008: 2515-2517; 2009: §55 i §69).

són els verbs pseudoimpersonals (o DatImp) (2*b-c*), i també aquells verbs amb datiu que es troben al límit entre la volició i l'emoció, com *abellir* (2*d*).⁶ Tot i que conceptualment el terme *emotiu* pot ser ambigu, l'utilitzo com una etiqueta classificatòria d'aquests predicats, amb un comportament diferent d'altres predicats de semàntica psicològica, com els de (2*b-d*) o (3).

- (2) *a.* A l'Albert li {agraden/repugnen/plauen} *(les) maduixes.
b. A l'Albert li {calen/convenen/falten} amics.
c. A l'Albert (sempre) li {passen/ocorren/succeeixen} desgràcies.
d. A l'Albert li abelleixen maduixes.
- (3) *a.* L'Albert sap llatí.
b. L'Albert espera solucions.
c. L'Albert vol maduixes.

Uns quants verbs poden plantejar dubtes a l'hora de classificar-los. Per exemple, ROSSELLÓ (2008: 1921) inclou el verb *urgir* dins els predicats psicològics DatExp.⁷ Seguint RIGAU (1999, 2005*a*, 2005*b*), considero que *urgir* és un verb DatImp, com ho mostra la possibilitat d'acceptar un SNe postverbal (4).

- (4) *a.* A la Núria li urgeixen solucions.
b. Laporta va tancar el seu pas com a regidor el 13 de juny i sense més dilació es va submergir en el projecte blaugrana. Per això urgeixen vacances. [*La Vanguardia*, 20 de juliol del 2015, p. 41]

Un altre cas de dubte és el verb *importar*, que BENOT (1910: 107) col·loca dins el grup dels verbs espanyols com *urgir* o *convenir*, i no pas dins el grup dels verbs afectius com *repugnar* o *desagradar*: seria un verb DatImp, no pas DatExp. En canvi, BEL (2008: 1108), HERNANZ

6. Cf. BOSQUE (1996: 94-95), per al verb *apetecer* de l'espanyol. En canvi, PAR (1923: 148) col·loca el verb *abellir* dins el grup de verbs com *ploure*, *desploure*, *dol-dre...*, igualment que la GIEC (§21.5*a*). MARÍN (2015: 12) també inclou el verb de l'espanyol *apetecer* dins el grup dels predicats DatExp. Per a més informació sobre el verb *abellir*, vegeu ROYO (2017: 482-487).

7. A més, *urgir* presenta un ús no normatiu com a 'instar', com un verb AcExp.

(2008: 1025-1026) i ROSSELLÓ (2008: 1921), entre d'altres, inclouen el verb *importar* dins els predicats DatExp. Amb el significat de 'ser important o d'importància' el considero un predicat DatExp, que no admet un SNe postverbal (5), tot i que es diferencia de verbs com *agradar* en el fet que *importar* es pot construir amb oracions interrogatives indirectes (cf. BONET 2008: 2385): *A ell poc li {importa/*agrada} si això és bo per al seu país o no*. Encabir el verb *importar* dins els predicats DatImp té sentit en l'accepció que recull el DCVB de 'ser necessari, caldre'.⁸

- (5) a. A la Núria li importen *(els) alumnes.
 b. A la Núria li importa *(la) literatura.

La semàntica indirectament emotiva dels verbs *aprofitar* ('ser de profit') i *costar* ('ser difícil, requerir esforç') pot fer dubtar de classificar-los com a DatExp, encara que *costar* es pot concebre més fàcilment com a emotiu. PAR (1923) els considera emotius juntament amb *plaire*, *desplaire* i *doldre*. Segons les proves de (2), es comporten com els verbs DatExp (6a). A més, també es comporten com els predicats DatExp en la possibilitat de prescindir del clític en un ordre oracional subjecte-verb-objecte (SVO) amb un subjecte definit i un objecte indirecte indefinit (6b) (cf. TODOLÍ 2008: 1399).

- (6) a. A la Núria li {aprofiten/costen} *(els) estudis.
 b. Aquestes lectures (li) {aprofiten/costen} a tothom; Aquestes lectures no (li) {aprofiten/costen} a ningú.

Sense referir-se específicament als verbs psicològics, les aproximacions sintàctiques d'aquest fenomen per a una llengua com l'espanyol proposen que la restricció dels SNe postverbals s'explica per la posició estructural del sintagma, com a especificador d'un nucli funcional; és una posició que també ocupen els subjectes preverbals, els quals presenten restriccions similars en espanyol pel que fa a la distribució dels SNe: es tractaria de la posició de subjecte d'una predicació in-

8. De fet, RIGAU (2005a: 242-243) indica que el verb *caldre* tendeix a ser substituït per *fer falta*, *ser necessari*, *importar* o *haver de menester*.

compatible amb els SNe en una entonació neutra de l'oració (cf. CUERVO 2003: §3.1.1.2).⁹ En aquest treball proposo que, a més de la condició sintàctica, en el cas dels verbs psicològics emotius del català aquesta restricció també es pot explicar a partir d'una condició informativa i d'una condició semàntica de les oracions en què participen aquests predicats.

2. RESTRICCIÓ INFORMATIVA

Els predicats psicològics s'han anomenat verbs factivo-emotius (cf. PÉREZ SALDANYA 1988: §II.4.2; GIEC §24.7.5.3). Són verbs factius perquè pressuposen el valor de veritat de l'oració que introdueixen (cf. KIPARSKY & KIPARSKY 1971). El caràcter factiu es mostra obertament quan construïm oracions amb aquests verbs i una clàusula introduïda per *el fet que*: {*menysprea / odia / l'emprenya / l'espanta / li agrada / li dol*} *el fet que* {*l'hagis ignorat / siguis tan esquerp / no t'ho prenguis seriosament*}.¹⁰

Tot i ser verbs factius, pot sorprendre que quan es construeixen amb una clàusula subordinada completiva el verb de la subordinada vagi en subjuntiu (7). Segons PÉREZ SALDANYA (1988), el predicat de la subordinada d'aquests verbs és temàtic, expressa una causa o un antecedent lògic pressuposat com un constituent informativament no rellevant o inactual (informació coneguda o vella en el context discursiu); en canvi, el verb psicològic expressa la conseqüència en un experimentador d'aquest antecedent o causa, i és la informació rellevant de l'enunciat. Aquesta inactualitat temàtica explica que la subordinada es construeixi en subjuntiu: és l'anomenat subjuntiu temàtic.¹¹

9. Per a una explicació sintàctica alternativa, vegeu PUJALTE (2015: 133-140). Una de les dificultats de la proposta de Cuervo és aconseguir aplicar-la a les oracions amb verbs SubjExp (cf. ROYO 2017: 498-500).

10. *Que {l'hagis ignorat / siguis tan esquerp / no t'ho prenguis seriosament} és un fet.*

11. Cf. també BONET (2008: 2359-2362); QUER (2008: 2813-2814). Com que molts d'aquests verbs poden expressar una emoció, també és possible utilitzar-los com a assertius, en lloc d'emotius; en aquest cas, el sentit de l'oració subordinada ja no és pressuposat sinó asseverat, i aleshores la subordinada va en indicatiu (cf. PÉREZ SALDANYA 1988: II §5; 1999: §50.2.3.3): *Es lamenta que no l'han deixat passar el curs* (QUER 2008: 2824 (54c)).

- (7) a. L'Arnau odia que hi {hagi/*ha} faves per sopar.
 b. Que hi {hagi/*ha} faves per sopar sorprèn l'Arnau. / A l'Arnau el sorprèn que hi {hagi/*ha} faves per sopar.¹²
 c. A l'Arnau li desagrada que hi {hagi/*ha} faves per sopar.

El subjuntiu indicaria que la subordinada és un tema informatiu, tot i ocupar la posició oracional que correspon al rema, just al final de l'oració. La informació remàtica i informativament més rellevant de l'enunciat seria l'expressada pel verb psicològic, que indica la conseqüència en l'experimentador d'una causa pressuposada.

Aquest plantejament es podria posar en dubte si es considera que en oracions de verbs psicològics amb un sintagma determinant (SD) postverbal, en lloc d'una clàusula completiva, difícilment el verb psicològic és el rema oracional, ja que es pot rematitzar el sintagma que ocupa el mateix lloc que la clàusula completiva (8) (cf. COHEN & ERTESCHIK-SHIR 2002: 159).

- (8) a. L'Arnau odia les faves. → LES FAVES, odia l'Arnau.
 b. A l'Arnau el sorprenden les faves del segon plat. → LES FAVES DEL SEGON PLAT, sorprenden l'Arnau.
 c. A l'Arnau li desagraden les faves. → LES FAVES, (li) desagraden a l'Arnau.

Per donar una explicació d'aquest fet, podem recórrer de nou a les oracions amb verbs psicològics i clàusules completives.¹³ Habitualment aquestes clàusules completives només es poden construir amb el subjuntiu temàtic (7). Ara bé, quan focalitzem o rematitzem la clàusula completiva, per exemple amb una oració clivellada, comprovem que l'indicatiu també és possible (9).

12. Sobre el canvi d'ordre oracional amb una completiva, vegeu, entre d'altres, PAR (1923), BADIA I MARGARIT (1962: §295.2) i SOLÀ (1977: 53-56, 118-126; 2007: §10.2).

13. A més, cal tenir en compte que els subjectes preverbals del català són sempre temes, però admeten rematitzacions (*L'ARNAU, {vindrà / odia les faves}*) o poden estar representats per un mot interrogatiu (*Qui {vindrà / odia les faves}?*), que és inherentment remàtic (cf. VALLDUVÍ 2008: 1266-1267). I amb clàusules completives (*A l'Arnau li agrada que vinguis*), tot i la natura temàtica de la subordinada, també es poden fer oracions interrogatives com *Què li agrada a l'Arnau?*

- (9) a. El que l'Arnau odia és que hi {hagi/ha} faves per sopar.
 b. El que sorprèn l'Arnau (o a l'Arnau el sorprèn) és que hi {hagi/ha} faves per sopar.
 c. El que a l'Arnau li desagrada és que hi {hagi/ha} faves per sopar.

PÉREZ SALDANYA (1988: 97) afirma que no hi ha cap diferència semàntica amb el canvi de mode, però —contra BLÜCHER (1979)— rebutja l'opcionalitat absoluta entre tots dos modes perquè el que manifesten és una diferència del valor informatiu amb què el parlant produeix l'enunciat (cf. també GIEC §24.7.5.3).

Amb indicatiu es comunica un fet nou (això és, un fet desconegut pel receptor) o, almenys, s'insisteix en la importància informativa d'aquest fet; amb el subjuntiu, en canvi, s'hi dona més aviat la interpretació subjectiva d'un fet ja constatat o poc important. [...] el parlant fa servir, normalment, expressions de tipus emotiu perquè aquesta emoció constitueix el centre informatiu de l'enunciat (el rema) i perquè la completiva (identificada amb el tema, amb la informació secundària i, en general, coneguda pel receptor), es limita a introduir aquesta emoció. Hi ha, no obstant això, contexts on el parlant no sols informa sobre l'estat emotiu sinó també sobre la causa, explicada en la completiva, que l'origina. En aquests casos, la completiva deixa de tenir un caràcter temàtic i passa a identificar-se amb el rema.

A causa d'aquesta nova identificació, el tret actual basat en la re-matització de la completiva, se superposa al tret inactual subjectiu que exigeix el subjuntiu. La re-matització emfasitza, doncs, el valor informatiu de la completiva i neutralitza la influència emotiva i inactualitzadora de l'element modal (PÉREZ SALDANYA 1988: 99-100).

Diversos autors assenyalen que el parlant assevera coses diferents segons el mode de la completiva: el subjuntiu de la completiva indica una subordinació forta amb la idea modal subjectiva i introdueix un únic missatge; en canvi, l'indicatiu assenjala un nivell més elevat d'independència respecte a aquesta subjectivitat i introdueix dos missatges diferenciats, l'un a la clàusula completiva i l'altre a la clàusula principal (cf. SCHMITT JENSEN 1970; BRONZI 1977). Aplicant aquest criteri, podríem parafrasejar les oracions en indicatiu de (9) amb les dues assercions de cada exemple de (10).

- (10) a. Hi ha faves per sopar i això l'Arnau ho odia.
 b. Hi ha faves per sopar i això sorprèn l'Arnau (o això a l'Arnau el sorprèn).
 c. Hi ha faves per sopar i això a l'Arnau li desagrada.

El concepte d'antecedent lògic pressuposat de Pérez Saldanya fa referència a les clàusules completives amb un subjuntiu temàtic, no pas als sintagmes nominals postverbals (pròpiament SD), com els de les primeres oracions de cada parell d'exemples de (8). Per tant, fa falta una explicació global del comportament de les oracions amb verbs psicològics, tant si l'argument postverbal està representat per una clàusula com si està representat per un sintagma nominal.

D'una banda, les rematitzacions dels sintagmes de (8) indicarien un ús informatiu similar als dels exemples amb clàusules completives de (9). De l'altra, també és possible que el verb sigui el rema informatiu en oracions sense clàusules completives, fet que es manifestaria en una restricció sintàctica de les oracions amb verbs psicològics: la impossibilitat de construir-se en posició postverbal amb sintagmes nominals escarits, siguin plurals d'entitats comptables o noms de massa (1), els quals són sintagmes d'interpretació inespecífica (cf. RIGAU 1991; BRUCART 2008: 1453-1455).¹⁴ Tenint en compte que en un ordre neutre de l'oració un sintagma de referència inespecífica és típicament remàtic i normalment no és temàtic,¹⁵ l'exigència de no-inespecificitat d'aquests sintagmes postverbals indicaria la seva funció informativa com a tema o, altrament dit, la dificultat perquè siguin un rema discursiu i explicaria la restricció sintàctica dels SNe en les oracions amb verbs psicològics emotius.

14. Segons el *Nominal Mapping Parameter* de CHIERCHIA (1998), les llengües es poden classificar d'acord amb la seva flexibilitat per permetre que els SNe estiguin en posició d'argument, fet que està relacionat amb la caracterització semàntica d'aquests sintagmes en cada llengua. Per a un estudi interlingüístic dels arguments dels verbs SubjExp, tant en llengües amb articles (anglès, català) com sense (rus), vegeu SERES & ESPINAL (2018, 2019).

15. Per als contextos en què un sintagma inespecífic es pot tematitzar per desplaçament, vegeu VALLDUVÍ (2008: 1255-1256). També és possible que un pronom de referència inespecífica sigui un subjecte oracional preverbal («Algú ha deixat gravat un missatge al contestador telefònic»: BRUCART 2008: 1449 (18a)), funció i lloc prototípics del tema discursiu.

Considero més precís el terme *no-inespecificitat* que no pas *especificitat*, perquè els verbs psicològics emotius es poden construir amb sintagmes postverbals de referència específica o de referència genèrica, però no pas de referència inespecífica; el terme *especificitat* no inclou la referència genèrica. Per tant, la restricció dels SNe postverbals en les oracions amb verbs psicològics mostra una estreta relació entre els factors informatius i els factors semàntics (objecte d'estudi d'aquest article), però també amb els factors sintàctics si es considera que aquests arguments són estructuralment semblants als subjectes preverbals (cf. l'apartat §1 *in fine*), els quals són temàtics.

Els verbs psicològics seleccionen en posició postverbal o bé un antecedent lògic pressuposat (una clàusula), o bé un sintagma nominal de referència específica (pressuposa l'existència d'un referent concret) o de referència genèrica (pressuposa l'existència d'una classe en general), però no pas de referència inespecífica.¹⁶ La caracterització semàntica d'aquests sintagmes nominals es pot explicar de manera formal seguint els autors que proposen que els genèrics no denoten propietats sinó entitats de tipus <e>, com els sintagmes nominals específics, que denoten entitats individuals concretes o objectes (<e^o>), i quan són plurals poden tenir una lectura genèrica interpretada com la suma màxima d'entitats que representen una classe;¹⁷ en canvi, altres genèrics singulars denoten entitats diferents, una classe concebuda com una entitat abstracta o *kinds* (<e^k>): són una autèntica expressió referencial en tots els casos, incompatible amb la interpretació inespecífica (cf. BORIK & ESPINAL 2012, 2015, i referències que s'hi citen). Aquest sintagma específic o genèric —que pressuposa l'existència d'un referent— seria l'equivalent a un antecedent lògic pressu-

16. LACA (1990) defensa la natura temàtica dels sintagmes objecte en les oracions dels verbs SubjExp de l'anglès i l'espanyol. COHEN & ERTESCHIK-SHIR (2002: 156-162) matisen l'afirmació de Laca caracteritzant aquests objectes no pròpiament com a temes, sinó com a semblants a temes (*topic-like*), en la mesura que són pressuposats (*If we say that John hates or doesn't hate Peter, we presuppose that he knows Peter*), fet que n'impedeix la lectura inespecífica en oracions com *John hates lawyers*, una lectura que és possible amb altres predicats que no són pressuposats (*John knows lawyers*).

17. Cf. SERES & ESPINAL (2018, 2019) per als objectes plurals genèrics d'oracions amb verbs SubjExp. Per al comportament dels noms de massa en aquests verbs, vegeu SERES & ESPINAL (2018: 37, nota 10).

posat en l'àmbit del sintagma nominal. Tant si l'oració va amb una clàusula (7) com amb un sintagma (1), en tots dos casos es manifesten discursivament com un tema.

Segons les diferents combinacions relacionades amb la (in)definitud i la (in)especificitat o el caràcter genèric o no, obtenim les oracions d'(11), en què el verb *agradar* mostra la restricció a qualsevol tipus de sintagma postverbal inespecífic (cf. PÉREZ SALDANYA 1999: §50.1.1.2 i §501.3.2).

- (11) *a.* A l'Arnau li van agradar les faves que vas fer per sopar. [SN postverbal definit i específic]
b. A l'Arnau li agraden les faves. [SN postverbal definit i genèric]
c. A l'Arnau li agrada una cançó que darrerament posen tothora per la ràdio. [SN postverbal indefinit i específic]
d. *A l'Arnau li agraden faves. [SN postverbal escrit i inespecífic]
e. *A l'Arnau li agraden unes faves que estiguin cuites amb ceba. [SN postverbal indefinit i inespecífic]
f. *A l'Arnau li agraden les faves que estiguin cuites amb ceba. [SN postverbal definit i inespecífic]

A les oracions d'(11e-f) el mode subjuntiu de la subordinada de relatiu especificativa només permet la lectura inespecífica del sintagma, però hi ha contextos referencialment opacs en què són possibles aquests sintagmes, com l'ús d'una perífrasi modal o el temps de futur (cf. RIGAU 1988: 60-61): *A l'Arnau li {poden agradar / agradaran} {unes/les} faves que estiguin cuites amb ceba.*

Als exemples d'(1), el primer exemple d'(1b) és diferent de la resta: hi ha l'experimentador en posició postverbal. Aquest ordre oracional SVO és més evident amb un subjecte agentiu i comprovem que en aquest cas també s'hi impedeix un SNe postverbal referit a l'experimentador (12a). Si considerem que les oracions amb verbs AcExp com *sorprendre* —amb un experimentador pacient amb acusatiu— corresponen al grup més general de les construccions causatives de canvi d'estat (cf. YNGLÈS 1991, PESETSKY 1995, BOUCHARD 1995, CABRÉ & MATEU 1998, ROSSELLÓ 2008, ACEDO-MATELLÁN & MATEU 2015, GIEC §21.5b-c),¹⁸ caldria es-

18. Les oracions causatives amb verbs AcExp alternen amb oracions estatives d'ordre neutre OVS que presenten la mateixa restricció: *A l'Arnau {li molesten / l'ata-*

perar que acceptessin un SNe postverbal en contextos similars als d'altres oracions amb verbs causatius com *trencar*, interpretable com una successió d'esdeveniments de *trencar* (12*b*).

- (12) Oracions causatives de canvi d'estat.
a. La Maria sorprèn *(els / uns quants) nens.
b. La Maria trenca (els / uns quants) vidres.

En canvi, els verbs psicològics amb un experimentador acusatiu mantenen la restricció dels SNe en aquest context (12*a*): la dificultat d'aquest sintagma per ser rema discursiu pot donar raó d'aquest fet. Totes les restriccions d'(1), de (7) i d'(11) assenyalen la no-inespecificitat de l'experiència psicològica i el valor informatiu de l'emoció expressada pel verb.

3. RESTRICCIÓ SEMÀNTICA

Com s'ha introduït a l'apartat anterior, també hi ha una explicació semàntica de la restricció dels SNe postverbals en les oracions amb verbs psicològics emotius, amb la consegüent impossibilitat de representar aquests sintagmes pel clíctic *en* amb una entonació neutra de l'oració (13).

- (13) *a.* *La Maria estima nens. / *La Maria n'estima, de nens. [SubjExp]
b. *El soroll espanta pacients. / *El soroll n'espanta, de pacients. [AcExp]
c. *S'han espantat pacients. / *Se n'han espantat, de pacients. [Subj(i)Exp(pr)]¹⁹
d. *A en Joan li agraden cotxes. / *A en Joan {li n' / n'hi} agraden, de cotxes. [DatExp]

balen } *(els) nens. Són oracions que des del punt de vista sintacticosemàntic es comporten com les dels verbs DatExp (cf. ROYO 2020, 2021).

19. A (13c), (15c) i (16c) hi incloc un exemple del verb *espantar-se*, alternant amb un experimentador subjecte intern (Subj(i)), o alternant ergatiu pronominal (pr), de l'alternança causativa en què participa el verb AcExp *espantar*: l'etiqueto com a Subj(i)Exp(pr).

En aquestes oracions s'exigeix un cert grau de no-inespecificitat de l'experiència psicològica, en què tant l'estímul com l'experimentador són específics o genèrics. En una línia similar a la proposta de SERES & ESPINAL (2019: 103-105) per als verbs SubjExp, considero que en les oracions amb predicats psicològics emotius el tret de pressuposició d'existència permet establir una relació psicològica entre dues entitats referencials, l'existència de les quals es pressuposa. En les característiques semàntiques d'aquests verbs hi intervé que una de les entitats participants en l'oració és l'experimentador, un element afectat i alhora una causa interna activa de l'experiència psicològica expressada per la predicació verbal (cf. ROYO 2017: 3-4); un experimentador «whose internal properties partly determine whether the eventuality occurs or not» (BAKER 1997: 110), encara que no sigui el subjecte oracional.

Hi ha una relació entre aquest tipus d'afectació i la falta d'inespecificitat, dues característiques prototípiques dels verbs psicològics emotius, que els diferencia d'altres predicats amb contingut psicològic, com els intel·lectius (14a) o els volitius (14b). En canvi, la presència d'un quantificador en el sintagma postverbal permet substituir el nucli del sintagma pel clític *en*, ja que el sintagma quantificat amb els verbs psicològics emotius es resisteix a la interpretació inespecífica (15). D'una banda, «els SNs sense determinació ni quantificació explícita són sempre inespecífics» (BRUCART 2008: 1453) (13); de l'altra, els arguments quantificats poden tenir una lectura inespecífica i una altra d'específica: amb la primera es tracta de SNe quantificats amb cas partitiu inherent i amb la segona es tracta de SD quantificats amb cas estructural, no pas partitiu (cf. RIGAU 1991: 237-239); però és aquesta segona lectura la que s'obté en els exemples de (15).²⁰

20. Segons RIGAU (1991: 240-241; 1994: 33-34, nota 8), el clític *en* d'oracions amb un SD no pot rebre cas partitiu inherent del verb —a diferència del que s'esdevé en les oracions en què el clític substitueix un SNe (que és sempre inespecífic)—, només pot rebre cas genitiu d'un quantificador. Per això oracions com les de (13) serien agramaticals i oracions com les de (15) —amb un quantificador— serien gramaticals: **Te n'agraden?*; **Ens dolen fets*; *Me n'agraden molts* (RIGAU 1994). En les oracions amb quantificador el sintagma que substitueix el clític és semànticament partitiu (cf. ENÇ 1991), però denota una part d'un conjunt específic (cf. RIGAU 1991).

- (14) *a.* La Maria sap llatí. / La Maria en sap, de llatí.
b. La Maria vol formatge. / La Maria en vol, de formatge.
- (15) *a.* La Maria estima tres nens. / La Maria n'estima tres, de nens. [SubjExp]
b. El soroll espanta uns quants pacients. / El soroll n'espanta uns quants, de pacients. [AcExp]
c. S'han espantat molts pacients. / Se n'ha espantat molts, de pacients. [Subj(i)Exp(pr)]
d. A en Joan li agraden dos cotxes. / A en Joan {li n' / n'hi} agraden dos, de cotxes. [DatExp]

Amb una determinada entonació, les oracions amb el clític *en* que substitueix un aparent SNe són bones (16). Aquestes oracions presenten uns operadors que són responsables de l'entonació (agraeixo a un revisor anònim aquesta observació): un operador exclamatiu (*si (que)*), un operador imperatiu/exclamatiu (*mira*, lexicalitzat) o un operador exclamatiu buit (\emptyset), que aporten a les oracions de (16) informació suprasegmental. Poden fer una funció similar a la de la quantificació de (15): permeten una semàntica no inespecífica de les oracions amb aquests verbs, les quals contindrien en realitat un SD.

- (16) *a.* {Si que / Mira que / \emptyset } n'estima, de nens, la Maria!
b. {Si que / Mira que / \emptyset } n'espanta, de pacients, el soroll!
c. {Si que / Mira que / \emptyset } se n'han espantat, de pacients!
d. {Si que / Mira que / \emptyset } {li n' / n'hi} agraden, de cotxes, a en Joan!

Aquesta restricció semàntica (i informativa) explicaria que el paral·lisme entre les oracions amb verbs no psicològics que participen en construccions causatives de canvi d'estat i les oracions amb verbs AcExp no sigui absolut, ja que, com la majoria dels verbs psicològics emotius, els AcExp presenten la restricció dels SNe postverbals. En canvi, és possible construir els verbs no psicològics causatius de canvi d'estat amb objectes postverbals SNe: vegeu el contrast de (12).

Pel que fa als alternants pronominals de l'alternança causativa, que no admeten SNe (cf. RIGAU 1994: 34-35),²¹ s'esdevé un fenomen similar. A diferència dels verbs ergatius pronominals no psicològics, els verbs psicològics ergatius pronominals o Subj(i)Exp(pr) no permeten canviar l'estructura oracional per construir una passiva pronominal i admetre un SNe. A (17) recullo aquest contrast, en què el símbol [?] de (18a) indica que l'oració no és acceptable com a ergativa pronominal però sí com a passiva pronominal (cf. RIGAU 1994: 35 (20c), (21a) i nota 13).²²

- (17) a. ?L'altre dia es van trencar plats. [acceptable com a passiva pronominal: 'hom va trencar plats']
 b. *L'altre dia es van espantar nens. [tampoc acceptable com a passiva pronominal: *?hom va espantar nens']

L'experiència psicològica exigeix un tret de no-inespecificitat incompatible amb una construcció inespecífica. En la mesura que un verb primàriament psicològic prengui una semàntica de denotació més externa que no pas interna, sense l'afectació d'un experimentador, podrà participar més fàcilment en oracions que acceptin un SNe com a objecte postverbal. És un contrast que podem trobar en oracions amb verbs SubjExp, com *adorar* (18),²³ i també amb verbs AcExp, com *espantar* (19). Com més psicològica és la predicació expressada pel verb, amb afectació d'un experimentador, més resistència hi ha als objectes postverbals SNe; i a l'inrevés, com més externa és la predica-

21. Per a contextos concrets que faciliten l'aparició de SNe postverbals en oracions ergatives pronominals (sintagmes coordinats, juxtaposats, especificats...), vegeu ROYO (2017: 368, nota 542; 370, nota 546).

22. No existeix el contrast de (17) entre oracions de verbs ergatius pronominals *inherents* que siguin no psicològics (**L'altre dia es van esfumar boires*) i que siguin psicològics (**L'altre dia es van emmurriar nens*): no poden formar oracions passives pronominals, que denoten una causa externa impersonal implícita, incompatible amb qualsevol verb ergatiu inherent.

23. Hi ha una diferència de comportament en un verb SubjExp com *adorar* segons si es comporta pròpiament com un verb emotiu SubjExp (19a) —amb l'afectació característica d'un experimentador i la restricció dels SNe— o com un verb que denota una mera acció o activitat protocol·l·lària externa d'adoració (19b) —sense afectació d'un experimentador i sense restricció dels SNe.

ció denotada pel verb, més fàcilment es legitimen aquests SNe dins l'oració.

- (18) *a.* La Tona adorava *(els) nens.
b. Els romans adoraven estàtues.
- (19) *a.* Els capgrossos {espanten / han espantat} ^{*/}(els) nens.
b. Els espantalls espanten ocells. [*espantar* 'evitar que s'apropin']

El mateix fenomen s'esdevé amb verbs originàriament no psicològics que poden prendre una semàntica psicològica per expansió metafòrica del significat. Ho podem comprovar en verbs causatius no psicològics de canvi d'estat com *ferir* (21*a*), que poden comportar-se com a verbs AcExp (21*b*) —amb afectació d'un experimentador—, i en verbs ergatius pronominals no psicològics com *enfonsar-se* 'anar-se'n al fons' (22*a*), que pot passar a tenir la semàntica psicològica de 'desanimar-se' i comportar-se com un verb Subj(i)Exp(pr) (22*b*).

- (20) *a.* El capità va ferir (els) soldats (enemics). [*ferir* 'provocar ferides']
b. El capità va ferir ^{*/}(els) soldats (propis). [*ferir* 'ofendre']
- (21) *a.* [?]L'altre dia es van enfonsar vaixells. [acceptable com a passiva pronominal: 'hom va enfonsar vaixells']
b. *L'altre dia es van enfonsar alumnes. [tampoc acceptable com a passiva pronominal: **hom va enfonsar alumnes']

4. CONCLUSIONS

La restricció dels sintagmes nominals escarits postverbals ha estat relacionada amb la posició d'especificador del sintagma dins l'estructura argumental de l'oració, com a subjecte d'una predicació i estructuralment semblant a un subjecte preverbal (cf. CUERVO 2003: §3.1.1.2). En aquest article defenso que en el cas de les oracions amb verbs psicològics emotius del català aquesta restricció no només té una explicació estructural, sinó també una explicació des del punt de vista informatiu i des del punt de vista semàntic. D'una banda, l'argument postverbal

d'aquests predicats és sempre temàtic i el contingut remàtic de l'oració està expressat pel predicat verbal; de l'altra, l'experiència psicològica exigeix un tret de no-inespecificitat incompatible amb una construcció que presenti la referència inespecífica dels sintagmes nominals escarits.

Aquest és un punt especialment controvertit a l'hora d'acceptar la natura inacusativa de les construccions amb verbs DatExp com *agradar*, ja que —a diferència d'altres predicats inacusatius no pronominals— no accepten SNe postverbals (cf. RIGAU 1990). Si considerem la relació entre afectació, causa interna activa i no-inespecificitat, es pot tenir una explicació informativa i semàntica d'aquest fenomen (verbs inacusatius amb restricció dels SNe).

Com que a més de ser una restricció informativa i semàntica dels verbs psicològics també es tracta d'una restricció estructural —i tots tres factors estan relacionats—, convé tenir una visió de conjunt d'aquest comportament i completar el present estudi amb una proposta d'estructura argumental per a cadascun dels grups de verbs psicològics emotius del català que es veuen afectats per aquesta restricció (cf. ROYO 2017: §6).

BIBLIOGRAFIA

- ACEDO-MATELLÁN & MATEU (2015): Víctor Acedo-Matellán i Jaume Mateu, «Los verbos psicológicos: raíces especiales en estructuras corrientes», dins Rafael Marín (ed.): *Los predicados psicológicos*, Madrid: Visor Libros, ps. 81-109.
- BADIA I MARGARIT (1962): Antoni M. Badia i Margarit, *Gramàtica Catalana*, 2 vols., Madrid: Gredos.
- BAKER (1997): Mark C. Baker, «Thematic Roles and Syntactic Structure», dins Liliane Haegeman (ed.): *Elements of Grammar. Handbook of Generative Syntax*, Dordrecht, Boston, Londres: Kluwer Academic Publishers, ps. 73-137.
- BEL (2008 [2002]): Aurora Bel, «Les funcions sintàctiques», dins Joan Solà, Maria-Rosa Lloret, Joan Mascaró i Manuel Pérez Saldanya (dirs.): *Gramàtica del català contemporani*, 4a ed., Barcelona: Empúries, 3 vols., ps. 1075-1147.

- BELLETTI & RIZZI (1988): Adriana Belletti i Luigi Rizzi, «Psych-Verbs and Theta-Theory», *Natural Language and Linguistic Theory*, 6(3), ps. 291-352.
- BENOT (1910): Eduardo Benot, *Arte de hablar. Gramàtica filosòfica de la lengua castellana* [obra pòstuma], Madrid: Librería de los sucesores de Hernando.
- BLÜCHER (1979): Kolbjorn Blücher, «Les niveaux fonctionnels du subjonctif en espagnol, en français et en italien», *Revue romane*, 14, ps. 16-58.
- BONET (2008 [2002]): Sebastià Bonet, «Les subordinades substantives», dins Joan Solà, Maria-Rosa Lloret, Joan Mascaró i Manuel Pérez Saldanya (dirs.): *Gramàtica del català contemporani*, 4a ed., Barcelona: Empúries, 3 vols., ps. 2321-2387.
- BORIK & ESPINAL (2012): Olga Borik i M. Teresa Espinal, «On definite kinds», *Recherches linguistiques de Vincennes*, 41, ps. 123-146.
- (2015): «Reference to kinds and to other generic expressions in Spanish: definiteness and number», *The Linguistic Review*, 32(2), ps. 167-225.
- BOSQUE (1996): Ignacio Bosque, «Por qué determinados sustantivos no son sustantivos determinados. Repaso y balance», dins Ignacio Bosque (ed.): *El Sustantivo sin determinación. La ausencia de determinante en la lengua española*, Madrid: Visor Libros, ps. 13-119.
- BOUCHARD (1995): Denis Bouchard, *The Semantics of Syntax. A Minimalist Approach to Grammar*, Chicago, Londres: University of Chicago Press.
- BRONZI (1977): Anna Maria Bronzi, «Indicativo e congiuntivo nelle complete italiane», *Studi di Grammatica Italiana*, 6, ps. 425-450.
- BRUCART (2008 [2002]): Josep M. Brucart, «Els determinants», dins Joan Solà, Maria-Rosa Lloret, Joan Mascaró i Manuel Pérez Saldanya (dirs.): *Gramàtica del català contemporani*, 4a ed., Barcelona: Empúries, 3 vols., ps. 1435-1516.
- CABRÉ & MATEU (1998): Teresa Cabré i Jaume Mateu, «Estructura gramatical i normativa lingüística: a propòsit dels verbs psicològics en català», *Quaderns. Revista de traducció*, 2, ps. 65-81.
- CHIERCHIA (1998): Gennaro Chierchia, «Reference to kinds across languages», *Natural Language Semantics*, 6, ps. 339-405.

- COHEN & ERTESCHIK-SHIR (2002): Ariel Cohen i Nomi Erteschik-Shir, «Topic, Focus, and the Interpretation of Bare Plurals», *Natural Language Semantics*, 10, ps. 125-165.
- CUERVO (2003): M. Cristina Cuervo, *Datives at Large*, tesi doctoral, Massachusetts Institute of Technology.
- DCC = GRUP FLAIX (2009): *Diccionari del català col·loquial*, Barcelona: Enciclopèdia Catalana.
- DCVB = ALCOVER & MOLL (1862-1932): Antoni M. Alcover i Francesc de Borja Moll, *Diccionari català-valencià-balear*, Palma: Editorial Moll, 10 vols. En línia a: <<http://dcvb.iecat.net/>> [projecte d'informatització: Institut d'Estudis Catalans (2002)].
- DUVC = GINEBRA & MONTSERRAT (2009): Jordi Ginebra i Anna Montserrat, *Diccionari d'ús dels verbs catalans. Règim verbal i canvi i caiguda de preposicions*, 2a ed. [1999: 1a ed. publicada per Edicions 62], Barcelona: Educaula.
- ENÇ (1991): Mürvet Enç, «The Semantics of Specificity», *Linguistic Inquiry*, 22(1), ps. 1-26.
- ESPINAL (2010): M. Teresa Espinal, «Bare nominals in Catalan and Spanish. Their structure and meaning», *Lingua*, 120(4), ps. 984-1009.
- ESPINAL & MATEU (2011): M. Teresa Espinal i Jaume Mateu, «Bare nominals and argument structure in Catalan and Spanish», *The Linguistic Review*, 28(1), ps. 1-39.
- ESPINAL & McNALLY (2011): M. Teresa Espinal i Louise McNally, «Bare nominals and incorporating verbs in Spanish and Catalan», *Journal of Linguistics*, 47(1), ps. 87-128.
- GIEC = INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS (2016): *Gramàtica de la llengua catalana*, Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.
- GINEBRA & MONTSERRAT (2002): Jordi Ginebra i Anna Montserrat, «Sobre el règim del verb 'interessar'», *Llengua i Ús*, 25, ps. 44-48.
- HERNANZ (2008 [2002]): M. Lluïsa Hernanz, «L'oració», dins Joan Solà, Maria-Rosa Lloret, Joan Mascaró i Manuel Pérez Saldanya (dirs.): *Gramàtica del català contemporani*, 4a ed., Barcelona: Empúries, 3 vols., ps. 993-1073.
- KIPARSKY & KIPARSKY (1971): Paul Kiparsky i Carol Kiparsky, «Fact», dins Danny D. Steinberg i Leon A. Jakobovits (ed.): *Semantics. An*

- Interdisciplinary Reader in Philosophy, Linguistics and Psychology*, Cambridge: Cambridge University Press, ps. 345-369.
- LACA (1990): Brenda Laca, «Generic Objects: Some More Pieces of the Puzzle», *Lingua*, 81(1), ps. 25-46.
- (1996): «Acerca de la semántica de los “plurales escuetos” en español», dins Ignacio Bosque (ed.): *El Sustantivo sin determinación. La ausencia de determinante en la lengua espanyola*, Madrid: Visor Libros, ps. 241-268.
- MARÍN (2015): Rafael Marín, «Los predicados psicológicos. Debate sobre el estado de la cuestión», dins Rafael Marín (ed.): *Los predicados psicológicos*, Madrid: Visor Libros, ps. 11-50.
- PAR (1923): Anfós Par, *Sintaxi catalana segons los escrits en prosa de Bernat Metge (1398)*, Halle (Saale): Verlag von Max Niemeyer.
- PÉREZ SALDANYA (1988): Manuel Pérez Saldanya, *Els sistemes modals d'indicatiu i de subjuntiu*, Barcelona, València: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana.
- (1999): «El modo en las subordinadas relativas y adverbiales», dins Ignacio Bosque i Violeta Demonte (dirs.): *Gramática Descriptiva de la Lengua Española*, 3 vols., Madrid: Espasa Calpe, ps. 3253-3322.
- PESETSKY (1995): David Pesetsky, *Zero Syntax. Experiencers and Cascades*, Cambridge, Mass.: MIT Press.
- PUJALTE (2015): Mercedes Pujalte, «Hacia un análisis unificado de los verbos psicológicos estativos», dins Rafael Marín (ed.): *Los predicados psicológicos*, Madrid: Visor Libros, ps. 111-144.
- QUER (2008 [2002]): Josep Quer, «Subordinació i mode», dins Joan Solà, Maria-Rosa Lloret, Joan Mascaró i Manuel Pérez Saldanya (dirs.): *Gramàtica del català contemporani*, 4a ed., Barcelona: Empúries, 3 vols., ps. 2799-2866.
- RIGAU (1988): Gemma Rigau, «Els predicats no verbals i l'efecte d'inespecificitat», *Estudi General*, 8, ps. 51-64.
- (1990): Gemma Rigau, «Les propietats d'agradar: estructura temàtica i comportament sintàctic», *Caplletra. Revista Internacional de Filologia*, 8, ps. 7-19.
- (1991): «On the Functional Properties of AGR», *Catalan Working Papers in Linguistics*, 1, ps. 235-260.

- (1994): «Les propietats dels verbs pronominals», *Els Marges*, 50, ps. 29-39.
- (1999): «Los predicados impersonales relativos en las lenguas románicas», *Revista Española de Lingüística*, 29(2), ps. 317-355.
- (2005a): «Estudi microsintàctic del verb *caldre* en el català antic i en l'actual», *Caplletra. Revista Internacional de Filologia*, 38, ps. 241-258.
- (2005b): «Number Agreement Variation in Catalan Dialects», dins Guglielmo Cinque i Richard S. Kayne (ed.): *The Oxford Handbook of Comparative Syntax*, Nova York: Oxford University Press, ps. 775-805.
- ROSSELLÓ (2008 [2002]): Joana Rosselló, «El SV, I: Verbs i arguments verbals», dins Joan Solà, Maria-Rosa Lloret, Joan Mascaró i Manuel Pérez Saldanya (dirs.): *Gramàtica del català contemporani*, 4a ed., Barcelona: Empúries, 3 vols., ps. 1853-1949.
- ROYO (2017): Carles Royo, *Alternança acusatiu/datiu i flexibilitat semàntica i sintàctica dels verbs psicològics catalans*, tesi doctoral, Universitat de Barcelona.
- (2020): «The accusative/dative alternation in Catalan verbs with experiencer object», dins Anna Pineda i Jaume Mateu (eds.): *Dative constructions in Romance and beyond*, Berlín: Language Science Press, ps. 371-393.
- (2021): «Experimentador acusatiu i experimentador datiu: un contrast entre oracions alternants», *Estudis Romànics*, 43, ps. 35-58.
- SCHMITT JENSEN (1970): Jørgen Schmitt Jensen, *Subjonctif et hypotaxe en italien. Une esquisse de la syntaxe du subjonctif dans les propositions subordonnées en italien contemporain*, Odense: Odense University Press.
- SERES & ESPINAL (2018): Daria Seres i M. Teresa Espinal, «Psychological verbs and their arguments», *Borealis: An International Journal of Hispanic Linguistics*, 7(1), ps. 27-44.
- (2019): «Internal arguments of psychological verbs and their interpretations», dins Natascha Pomino (ed.): *Proceedings of the IX Nereus International Workshop*, Konstanz: Universität Konstanz, ps. 91-107.
- SOLÀ (1977): Joan Solà, *A l'entorn de la llengua*, Barcelona: Laia.

- (2007 [1994]): *Sintaxi normativa: estat de la qüestió*, 4a ed., Barcelona: Empúries.
- (2008 [2002]): «Les subordinades de relatiu», dins Joan Solà, Maria-Rosa Lloret, Joan Mascaró i Manuel Pérez Saldanya (dirs.): *Gramàtica del català contemporani*, 4a ed., Barcelona: Empúries, 3 vols., ps. 2455-2565.
- (2009): *Plantem cara. Defensa de la llengua, defensa de la terra*, 2a ed. [2009], Barcelona: La Magrana.
- TODOLÍ (2008 [2002]): Júlia Todolí, «Els pronoms», dins Joan Solà, Maria-Rosa Lloret, Joan Mascaró i Manuel Pérez Saldanya (dirs.): *Gramàtica del català contemporani*, 4a ed., Barcelona: Empúries, 3 vols., ps. 1337-1433.
- VALLDUVÍ (2008 [2002]): Enric Vallduví, «L'oració com a unitat informativa», dins Joan Solà, Maria-Rosa Lloret, Joan Mascaró i Manuel Pérez Saldanya (dirs.): *Gramàtica del català contemporani*, 4a ed., Barcelona: Empúries, 3 vols., ps. 1221-1279.
- YNGLÈS (1991): M. Teresa Ynglès, «Les relacions semàntiques del cas datiu», dins Jane W. Albrecht, Janet Ann DeCesaris, Patricia V. Lunn i Josep Miquel Sobrer (eds.): *Homenatge a Josep Roca-Pons. Estudis de llengua i literatura*, Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Indiana University, ps. 271-308.

ANNEX: LLISTA D'ETIQUETES PER ALS DIFERENTS GRUPS VERBALS

AcExp	verb psicològic amb experimentador acusatiu, com <i>sorprendre</i> (cf. tipus II de BELLETTI & RIZZI 1988)
DatExp	verb psicològic amb experimentador datiu, com <i>agradar</i> (cf. tipus III de BELLETTI & RIZZI 1988)
DatImp	verb pseudoimpersonal, com <i>convenir</i>
SubjExp	verb psicològic amb subjecte experimentador, com <i>estimar</i> (cf. tipus I de BELLETTI & RIZZI 1988)
Subj(i)Exp(pr)	verb psicològic ergatiu pronominal amb subjecte intern experimentador i alternant AcExp, com <i>espan-tar-se</i>